

Урок № 15 Складні випадки правопису дієслова та його форм

Мета: систематизувати й узагальнити знання, здобуті учнями в основній школі, про правопис особових форм дієслова, повторити складні випадки правопису

Тип уроку: урок узагальнення і систематизації знань.

Соціокультурна змістова лінія: «Ти на землі —людина».

Внутрішньопредметні зв'язки: лексикологія, культура мовлення, стилістика.

Цілі (очікувані результати):

Учні знатимуть:

- граматичні категорії дієслів;
- правила правопису особових форм дієслова;
- стилістичні функції дієслів;
- орфоепічні норми.

Учні вмітимуть:

- визначати граматичні форми дієслова;
- розрізняти особові та безособові дієслова;
- утворювати дієслова певного виду, способу, часу;
- застосовувати правила правопису особових дієслів та орфоепічні правила; працювати колективно, у групах, парах; робити висновки й узагальнення щодо роботи з теми.

Методи, прийоми і форми роботи: активне та інтерактивне навчання (робота з інтерактивною дошкою, діалог «учительСучень», «мікрофон», робота в групах, парах, «незакінчені речення», «спіймай помилку», «гронування»).

Обладнання: комп'ютер, інтерактивна дошка, дидактичний матеріал.

Хід уроку

I. Мотиваційний етап.

1. Актуалізація суб'єктного досвіду. Читання поетичних рядків і коментар, обмін думками щодо призначення людини на землі.
2. Створення позитивного настрою (побажання гарного настрою та успішної роботи на уроці).

На шляху до успіху:

- Від сьогоднішнього уроку я очікую...
- На уроці хочу почути, дізнатися про...
- Мені цікаво було б з'ясувати...
- Хочу навчитися правильно визначати...
- Хочу поглибити знання з...
- Не маю намірів працювати активно.
- Маю наміри поліпшити знання, досягнути успіхів...

II. Цілевизначення й планування.

1. Повідомлення вчителем теми і завдань уроку.
2. Узгодження цілей уроку з учнями.

(Методом «незакінчених речень» та за допомогою «мікрофона» учні доповнюють цілі).

3. Обговорення плану уроку:

- Повторення відомостей про дієслово як частину мови.
- Систематизація знань про форми дієслів.
- Робота з текстом, визначення стилістичних функцій дієслова.
- Вироблення вмінь помічати в мовленні недоліки та виправляти їх.
- Узагальнення знань про граматичні категорії дієслів.
- Рефлексія діяльності щодо досягнення успіху на уроці.
- Оцінювання. Домашнє завдання.

III. Опрацювання навчального матеріалу

Інструктаж щодо порядку роботи.

1. Бесіда з учнями з метою відтворення в їхній пам'яті поняття про дієслово як самостійну частину мови, його форми:

— Пригадайте, що вам відомо про дієслово?

— Які форми дієслова ви знаєте? (Особові, безособові дієслова, інфінітив, безособові дієслівні форми на -но, -то, дієприкметник, дієприслівник).

— Які граматичні категорії дієслів ви знаєте? Як змінюються дієслова? (Спосіб, час, вид, стан, число, особа, рід, перехідність).

— Яку синтаксичну роль виконують дієслова? (Виступають у ролі головних і другорядних членів речення).

— Що ви знаєте про стилістичну роль дієслова? (Залежно від типу та стилю мовлення дієслово емоційно забарвлює текст).

2. Завдання з утворення наказового способу дієслів (виконання у групах):
Складіть з кожним із запропонованих словосполучень 5 речень, об'єднаних темою. Використайте наказовий спосіб дієслів, визначте вид, час, особу, число.

Ставитися до людей; любити і шанувати працю; вважати себе щасливим;
збагачуватися духовно; дорожити надбанням людства.

Читання представниками груп текстів. Відзначення кращих речень, текстів.

3. Бесіда:

— Що означають дієслова дійсного способу? Умовного? Наказового?

— Як ви визначали час, особу, число?

— Спробуйте визначити рід. Чому не вдалося?

4. Завдання (виконання у групах). Дослідіть зміни, які відбуваються при творенні особових дієслів. Поясніть особливості правопису. Утворіть дієслова 1Сої та 2Сої особи однини теперішнього часу, дослідіть зміни приголосних, прочитайте, дотримуючись орфоепічних правил.

Група 1. Миритися, будувати, ходити, любити, їздити.

Група 2. Скакати, смикати, голубити, пестити, тесати.

Група 3. Водити, хрестити, стерегти, колихати, летіти.

Бесіда:

—Як ви визначаєте дієвідміну дієслів?

—Чим керуєтеся?

5. Колективне виконання завдання «Спіймай помилку».

Знайдіть і виправте помилки в правописі дієслів:

Читаєш, мудруєш, любиш, знайш, намагаїшся,сподіваєєся, дивуєєся,
дзвониш, пишиш, прагниш, дивицця, збираїцця, озираїтьця, стань, ріж, вдарь.

6. Культура мовлення. Повторення орфоепічних та орфографічних правил.

1. Вставте пропущені букви, поясніть зміст прислів'їв :

Група 1. Що ма...мо — не дба...мо, втративши —плач...мо.

Група 2. Брехнею світ пройд..ш, та назад неверн...ся.

Група 3. Як на своєму язиці не вдерж...ш, то начужому не вта..ш.

IV. Рефлексія.

Бесіда:

—Що з'ясували ви на сьогоднішньому уроці?

—Чи вдалося досягнути мети? Яким чином?

— Чи звернули увагу на добір мовного матеріалу?

Якою темою він об'єднаний?

—Виконання яких завдань викликало труднощі?

—Що для вас виявилось найважливішим?

—Над чим варто ще попрацювати?

—Чи очікування від уроку справдилися?

V. Домашнє завдання.

Підручник Глазової за 11 клас, параграф 10, вправа 80, ст. 49.